

LØGTINGSINS UMBOÐSMAÐUR

Tórshavn, tann 03. november 2006

J.Nr.: 200600063

(at tilskila í svari)

Viðgjørt:

Álit

viðvíkjandi noktan av almennum innliti og fráboðan til embætismann, sum innlitsumbønin snúði seg um

Við skrivi, dagfest 16. juni 2006, hevur A, tíðindaleiðari í Sjóðvarpinum sent umboðsmanninum soljóðandi klagu:

"Viðvíkjandi umbøn um alment innlit og eftirfylgjandi uppringingum

Sum lið í journalistiska arbeiðinum søkti B, journalistur í Sjóðvarpinum, hósdagin 15. juni Løgmansskrivstovuna um alment innlit. Umsóknin var send sum t-postur, og stutt eftir váttaði Løgmansskrivstovan við t-posti fyri móttøkuna og lovaði at viðgera umsóknina uttan drál.

Løtu seinni ringdi C, kunningarráðgevi, sum bæð B um at siga meiri nágreiniliga, hvat hann var áhugaður í. Hon vísti til, at verandi umsókn vildi taka einum manni 14 dagar at fylla upp í pappeskjur.

Síðani skrivaði B eina nýggja umsókn, sum eisini varð send við t-posti. Stutt eftir kom noktandi svar - burtursæð ávísing til tilfar, sum er frítt atkomiligt á alnótini. Týðningarmesti parturin av innlitinum var noktaður vísandi til grein 4 stk. 3 í lógini um alment innlit, tí løgmanfyrisingin metti umsóknina vera ov ónágreiniliga.

B ringdi síðani til D fyri at fáa at vita, hvat trupulleikin ítøkiliga var. D segði, at tey meira nágreiniligari máttu hava at vita, hvat innlitið snúi seg um.

Í hesum báðum samrøðunum kendi B, at hann noyddist í smálutum at siga, hvar hann royndi at kanna, fyri at tey á Løgmansskrivstovuni kundu útvega honum rætta tilfarið.

Men líka lítið hjálpti tað, tí niðurstøðan var hin sama, at vit ikki finga innlit.

Til dømis var ikki nóg mikið at siga, at hann vildi hava innlit í ferðaútreiðslur og resepsjónir hjá einum ávísam alment settum persóni í eitt ávíst tíðarskeið, fekk B at vita frá.

D gjørði eisini greitt, at ein umbøn um alment innlit skuldi vera so nágreinilig, at tað onga arbeiðsorku skuldi krevja av fyrisingini.

Í dag 16. juni ringir E til B og sigur, at hann hevur skilt á D, at B hevur søkt um alment innlit um seg. E varð áhugaður at frætta, hvat vit skuldu brúka upplýsingarnar til.

Eg vil í hesum sambandi kæra um málsviðgerðina sum heild.

Herundir um grundgevingarnar fyri noktandi svarinum upp á umsókn um innlit.

Í øðrum lagi um, at E av Løgmansskrivstovuni er vorðin kunnaður um, at Sjóðvarpið arbeiðir "við einum ella øðrum" um hann, og at hann brúkar hesa vitan, sum grund fyri at ringja til umsøkjaran og spyrja, hvat hann ætlaði við upplýsingunum.

Tað skal undirstrikast, at E varð kunnaður um umbønina um innlit, sjálvt um B fekk noktandi svar. Og hann var kunnaður um hetta, AFTANÁ at avgerðin um at nokta innlit var tikin.

Hjálagt er tvey teldubrøv, sum vísa samskiptið við løgmansskrivstovuna.”

Málsgongd

Við teldubrævi 15. juni 2006, kl. 11.04, sendi B, tíðindamaður, Løgmansskrivstovuni soljóðandi innlitsumbøn:

“Hervið biði eg um innlit í roknskapir og øll skjøl, notatir og annað, ið hevur samband við føroysku umboðsstovuna í ... fevnandi um tíðina, E starvaðist har, ella sum hava samband við hansara starvstíð har.”

Við teldubrævi 15. juni 2006, kl. 12.07, hevur D, ráðgevi, svarað tíðindamanninum soleiðis:

“Vísandi til hjáløgdu umsókn verða tygum biðin um at senda inn neyvari orðaða innlitisumsókn, sum uppfyllir tær treytir, sum innlitislógin § 4 stk. 3 setur.

./. Hjalagt

1. Løgtingslóg um alment innlit

<http://www.tinganes.fo/logir/1993.133.htm>

2. Kommentar til § 4 stk. 3 í lógini um alment innlit”

Viðmerkingarnar til lógina, sum víst verður til undir pkt. 2, er avrit av Offentlighedsloven med kommentarer af John Vogter, 3. udg. 1998, bls. 126-131.

15. juni 2006, kl. 12.25 hevur tíðindamaðurin sent D soljóðandi teldubræv:

“Innlitið, ið biðið verður um, fevnir um roknskapirnar hjá føroysku umboðsstovuni í ... fyri tíðina, E starvaðist har og alt samskipti við aðrar almennar myndugleikar - eitt nú Landsgrannskoðanina - hesum viðvíkjandi.

Harumframt skal innlitið fevna um aðrar evt. útreiðslur, sum tað almenna hevur goldið fyri E sjálfvan ella umboðsstovuna í hansara starvstíð har, og sum ikki er við í sjálvum roknskapunum.

Eisini vil eg hava upplýst, hvat var játtað av peningi til umboðsstovuna í hesum tíðarskeiði.

Endiliga vil eg fegin hava innlit í setanarsáttmálan, sum var gjørdur við E viðvíkjandi starvinum sum føroyskt umboð í ... og tær almennu starvstreytirnar fyri slík stórv - íroknað lønarligar treytir, treytir um aðrar samsýningar og treytir um, hvat tað almenna annars skal gjalda ella endurrinda av útreiðslum hjá starvsfólkum í slíkum stórvum.”

Við teldubrævi 15. juni, kl. 14.41 hevur D svarað tíðindamanninum soleiðis:

Svarast kann soleiðis:

1) Roknskapirnar hjá føroysku umboðsstovuni í ... fyri tíðina, E starvaðist har.

Sí vanliga landsroknskapin á www.gjaldstovan.fo/ - dátur

2) Alt samskipti við aðrar almennar myndugleikar - eitt nú Landsgrannskoðanina - hesum viðvíkjandi.

Umbønin uppfyllir ikki § 4 stk. 3 í innlitislóginu.

3) Harumframt skal innlitið fevna um aðrar evt. útreiðslur, sum tað almenna hevur goldið fyri E sjálvan ella umboðsstovuna í hansara starvstíð har, og sum ikki er við í sjálvum roknskapunum.

Umbønin uppfyllir ikki § 4 stk. 3 í innlitislóginu.

4) Eisini vil eg hava upplýst, hvat var játtað av peningi til umboðsstovuna í hesum tíðarskeiði.

Sí fíggjarløgtingslógina fyri viðkomandi ár í Kunngerðablaðnum á

http://tidarrit.bok.hi.is/titlebrowse.jsp?t_id=200019&lang=0

og <http://kunngerdasavn.logir.fo/>

5) Endiliga vil eg fegin hava innlit í setanarsáttmálan, sum var gjørdur við E viðvíkjandi starvinum sum føroyskt umboð í ... og tær almennu starvstreytirnar fyri slík størv - íroknað lønarligar treytir, treytir um aðrar samsýningar og treytir um, hvat tað almenna annars skal gjalda ella endurrinda av útreiðslum hjá starvsfólki í slíkum størvum.

Spurningurin verður svaraður seinni av starvsfólkafyrisitaranum á løgmansskrivstovuni, F.”

Við teldubrævi, dagfest 22. juni 2006, hevur F svarað tíðindamanninum soleiðis:

“Viðvíkjandi fyrispurnigi tínum um:

5) ...

Viðvíkjandi almennu starvstreytum fyri slík størv, verða tygum at venda tygum til Udenrigsministeriet, Personaleafdelingen, sum umsitur reglurnar.

Tað er ongin setanarsáttmáli við E í sambandi við starvið sum sendimaður, setanarbræv varð gjørt, tá E varð settur í starv á Løgmansskrivstovuni.

Fráboðanin frá Løgmansskrivstovuni til Udenrigsministeriet um avgerð Løgmansskrivstovunar at E skuldi gerast sendimaður í.., verður send tykkum í komandi viku.”

Við teldubrævi, dagfest 29. sept. 2006, hevur F svarað tíðindamanninum soleiðis:

“Í sambandi við fyrispurning tín um innlit í setanarsáttmálan hjá E, boðaðu vit frá, at fráboðanin til Uttanríkisráðið um avgerð Løgmansskrivstovunar at E skuldi gerast sendimaður í ... , skuldi sendast seinni. Hettar var tí, at vit høvdu ikki skjalið júst tá.

Orsakað av summarfrí o.ø. og av tí at spurt hevur ikki verið eftir skjalinum, mugu vit ásanna, at vit av misgávu hava gloymt málið.

Skjalið verður við hesum sent SVF.

Vónandi bera tit yvir við okkum.”

Partshoyring

Umboðsmaðurin gjørði av at kanna hetta málið nærri, og við skrivi, dagfest 20. juni 2006, varð klagan send Løgmansskrivstovuni til ummælis við einari freist áljóðandi 4 vikur.

Við skrivi, dagfest 29. júní 2006, hefur Løgmansskrivstovan latið umboðsmanninum soljóðandi frágreiðing:

"Vísandi til skriv lögtingsumboðsmansins 20. júní 2006 við umbøn um ummæli av klagu frá A, tíðindaleiðara 16. júní 2006 um noktandi svar uppá alment innlit viðvirkjandi ymiskum viðurskiftum hjá E meðan hann var sendimaður í... , skal eg stutt svara soleiðis:

Ilja ber til at útgreina neyvari grundgevingina fyri noktanini, enn tað er gjørt í svarinum, serliga tí hjálagda lögfrøðiliga litteraturinum.

D upplýsir fyri mær, at telefonsamrøðufrásøgnin hjá A er ikki heilt røtt. Sagt verður, at tað "ikki var nóg mikið at siga, at hann vildi hava innlit í ferðaútreiðslur og reseptiónir hjá einum ávísum alment settum persóni í eitt ávíst tíðarskeið", og at "umbøn um alment innlit skuldi vera so nágreinilig, at tað onga arbeiðsorku skuldi krevja av fyrisitingini". D sigur, at hann segði, at hann so dánt mátti hava at vita hvørja ferð áleið tað, tað snúði seg um, ikki bar til at biðja um allar ferðir uttan so var, at tíðarskeiðið var rættuliga trongliga lýst. Orðini "ongu arbeiðsorku" sigur D seg ikki hava brúkt. Neyva orðingin var, at umsóknin ikki mátti krevja "bearbejdning" av fyrisitingini. Tað er, at umsóknin kann greiðast, við at tilfarið við hjálp frá skjalaskrásetingini uttan størri kanningararbeiði kann finnast fram og latast tíðindafólkum at blaða í.

Rætt er tað, at E er kunnaður um skrivligu svarini, sum farin eru út til sjónvarpið um noktan av almennum innliti í hansara viðurskifti vegna ov óneyva umsókn. Bert ein grund kundi verið fyri, at hetta var ólógligt, nevniliga at tað við hesi kunning varð framt eitt tagnarskyldubrot.

Tagnarskyldan er í borgaraligu revsilógini í § 152 stk. 3 ásett allýst soleiðis.

"En oplysning er fortrolig, når den ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som sådan, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser."

Tagnarskylduliðirnir eru sostatt tríggir:

Lóggávan ásetur tað: Her er serliga at viðmerkja revsilógarinnar § 109, ríkisloynidómar og § 264 um at siga frá privatum viðurskiftum, sum "ábenbart kan forlanges unddraget offentligheden". Hesi privatu viðurskifti eru í persónsupplýsingarlógini § 2 nr. 9 allýstir sum viðkvæmir upplýsingar og fevna um eitt nú upplýsing um lit og ættarslag, um átrúnaðarliga, heimsspekiliga ella politiska sannføring, um revsiverd og kynslig viðurskifti, heilsustøðu, yrkisfelagsligt tilknýti, munandi sosialar trupulleikar og onnur heilt privat viðurskifti.

Tænastuboð: Ein hægri fyrisettur kann móttvegis einum lægri starvssettum altíð geva boð um, at ávísur upplýsingur er undirgivin tagnarskyldu.

Væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser: Hetta er ein trygdarventilur í lóggávuni. Tú átti, sum alment settur, av tær sjálvum at vita, at hetta er ein tagnarskylduupplýsingur, tú fekk.

Eg meti ikki, at umbønin um alment innlit og svarið uppá hesa koma undir tagnarskylduregluna. Tvørturímóti meti eg, at tað er ein góður fyrisitingarligur siður at kunna starvsfólkið, sum innlit verður biðið um viðvirkjandi."

Við skrivi, dagfest 30. júní 2006, vórðu viðmerkingarnar frá Løgmansskrivstovuni sendar klagaranum til ummælis við einari freist áljóðandi 3 vikur.

Við teldubrævi, dagfest 22. júlí 2006, hefur A sent umboðsmanninum viðmerkingar til frágreiðingina frá Løgmansskrivstovuni. Orsakað av

teldutrupulleikum hjá umboðsmanninum, eru viðmerkingar ikki móttiknar fyrr enn 1. aug. 2006. Teldubrævið er soljóðandi:

“Tá B hevur verið í feriu, hevur ikki fyrr enn í dag borið til at gera viðmerkingar til málið: Frá okkara síður verður hildið uppá, at orðini fullu sum sagt í kæruni.

Men okkara klaga snýr seg um grundgevingarnar fyri noktandi svari frá Løgmansskrivstovuni, umframt tær eftirfylgjandi kunningar, sum førdu til privata uppringing frá E.”

Við skrivi, dagfest 11. aug. 2006, vórðu viðmerkingarnar frá klagaranum sendar Løgmansskrivstovuni til ummælis við einari freist áljóðandi 3 vikur.

Við skrivi, dagfest 14. aug. 2006, hevur Løgmansskrivstovan svarað umboðsmanninum soleiðis:

“Viðvíkjandi kæru frá Sjónvarp Føroya til løgtingsumboðsmannin um innlit í ymisk viðurskipti viðvíkjandi E, meðan hesin var sendimaður Føroya í Bretlandi.

Viðmerkingarnar frá A, tíðindaleiðara, dagfestar 22. juli 2006, sum løgtingsumboðsmaðurin sendi okkum 11. august 2006, geva mær ikki høvi til aðrar viðmerkingar enn

- at ongin grund er at gera viðmerkingar til, hvat varð sagt undir telefonsamrøðuni, tá ið tíðindaleiðarin í svarinum skilliga avmarkar kæruna til skrivliga samskipti
- at svarið frá lögmansskrivstovuni ikki var meira noktandi enn so, at biðið varð um ítøkiliggering av umsóknini, áðrenn umsóknin varð játtað.”

Við skrivi, dagfest 21. aug. 2006, hevur umboðsmaðurin boðað þórtunum frá, at hann ikki helt tað vera neyðugt við framhaldandi partshoyringum, og at málið tí bleiv tikið upp til endaliga viðgerð.

Tann 3. okt. 2006 hevur F sent umboðsmanninum soljóðandi teldubræv:

“Til Løgtingsins Umboðsmann

Í sambandi við málið um setanarviðurskiptini hjá fyrrverandi sendimanni Føroya í... , E, sendi eg tykkum eitt skjal, sum av misgávum er sent SVF nakað seint.”

Við skrivi, dagfest 12. okt. 2006, hevur umboðsmaðurin biðið Løgmansskrivstovuna um skjótast gjørligt at lata sær øll skjøl, sum vóru komin afturat hesum máli, síðani skjølini av fyrstan tíð vórðu send umboðsmanninum. Kunning um hetta var eisini send klagaranum.

Við skrivi, dagfest 16. okt. 2006, hevur Løgmansskrivstovan sent umboðsmanninum umbidnu skjølini.

Niðurstøða

Viðgerð mín av hesari klaguni fevnir um málsviðgerðina hjá Løgmansskrivstovuni av innlitsumbønini og grundgevingarnar fyri noktandi svørum, umframt at Løgmansskrivstovan hevur kunnað embætismannin, ið málið snúði seg um, um innlitsumbønina.

Í klaguni verður eisini greitt frá munnliga samskiptinum millum Løgmansskrivstovuna og tíðindamannin. Av tí, at talan er um ymisk

uppáhald um, hvat hefur ella skal hava verið sagt undir hesum samrøðum, geri eg ikki meira við tann spurningin. Tó undrar tað meg, at eingi notat eru skrivað frá hesum samrøðum. Av tí, at samskiftið um hesa innlitsumbønina hefur hildið áfram sama dag gjøgnum teldupost, fari eg kortini ikki at gera meira við hendan spurningin.

Einasta kravið, sum sambært lógini (løgtingslóg nr. 133 frá 10. juni 1993 um innlit í fyrisitingina við seinni broyting) verður sett til eina innlitsumbøn, er at finna í § 4, stk. 3, ið er soljóðandi:

“Stk. 3. Áheitan sambært stk. 1 og 2 skal skila til tey skjøl ella tað mál, sum viðkomandi ynskir at gera seg kunnugan við.”

Tað krevst sostatt, at umsøkjari hefur ein ávísan kunnleika til, at umrøddu mál ella skjøl finnast. Í hesum liggur, at umsøkjari má vísa til tað mál ella tey skjøl, sum hesin ynskir at fáa innlit í, og skal hetta verða gjørt á ein slíkan hátt, at myndugleikin kann finna tilfarið í skjalagoymslum sínum.

Løgmansskrivstovan hefur í fyrstu atløgu við teldubrævi, 15. juni – kl. 12.07, sýtt innlitsumbønini vísandi til § 4, stk. 3 í lógini.

Eg haldi ikki, at hetta svarið frá Løgmansskrivstovuni er nøktandi. Tað kann væl vera, at umbønin sum heild ikki er nóg neyv, men eingin ivi kann vera um, at partar av umbønini eru nóg greitt lýstir. Her hugsar eg serliga um tann partin av umbønini, ið snýr seg um roknskapirnar fyri tíðarskeiðið, tá E starvaðist á umboðsstovuni í Løgmansskrivstovan kundi lættliga havt viðgjørt hendan partin av innlitsumbønini, og annars biðið tíðindamannin útgreina restina. Av tí, at hesin parturin av innlitsumbønini er svaraður seinni sama dag, geri eg ikki meira við hetta.

Í hesum sambandi skal eisini verða víst til § 7, stk. 1 í fyrisitingarlógini, har ásett er, at ein myndugleiki hefur skyldu at veita persónum vegleiðing, tá hesir venda sær til myndugleikan, um viðurskipti innan málsøki hjá myndugleikanum. Fyri innlitsmál merkir hetta ítøkiliga, at myndugleikan eigur at vegleiða umsøkjaran um, hvat myndugleikanum tørvar at fáa at vita, fyri at innlitsumbønin kann avgreiðast.

Við teldubrævi sama dag, kl. 12.25 útgreinar tíðindamaðurin innlitsumbøn sína, og verður hendan lutvíst svarað í teldubrævi 15. juni – kl. 14.41, tvs. seinni sama dag.

Eg havi sum so ongar viðmerkingar til svørini í pkt. 1 og 4.

Viðvíkjandi pkt. 2 haldi eg tað ikki vera nøktandi, at Løgmansskrivstovan sýtir umbønini vísandi til § 4, stk. 3 í lógini. Víst verður her til tað, sum er umrøtt frammanfyri. Innlitsumbønin nevni t.d. beinleiðis samskiftið við Landsgrannskoðanina um roknskapirnar fyri tíðarskeiðið, tá E starvaðist á umboðsstovuni. Løgmansskrivstovan kundi tí lættliga havt viðgjørt hendan partin av innlitsumbønini, og annars biðið tíðindamannin útgreina restina. Tað er tí ikki nøktandi, at Løgmansskrivstovan ikki hefur viðgjørt hendan

partin av innlitsumbønini. Vísandi til tíðina, sum er farin, síðani innlitsumbønin varð sett fram, fari eg at mæla Løgmansskrivstovuni til at venda sær til tíðindamannin fyri at vita, um hesin parturin av innlitsumbønini framvegis er aktuellur, og um so er, at viðgera umbønina hesum viðvíkjandi.

Eg haldi ikki, at innlitsumbønin sum heild er serliga neyv, og havi tí onga viðmerking til, at Løgmansskrivstovan svarar noktandi viðvíkjandi pkt. 3. Løgmansskrivstovan kundi biðið tíðindamannin útgreina hendan partin av innlitsumbønini, men av tí, at hetta er gjørt áður sama dag, havi eg ongar viðmerkingar til hendan partin av svarinum.

Viðvíkjandi setanarsáttmálanum v.m. (pkt. 5) sigur Løgmansskrivstovan, at hesin spurningur verður svaraður seinni. Hesin parturin av innlitsumbønini verður lutvíst svaraður við teldubrævi 22. juni, og havi eg ongar viðmerkingar til hetta svarið. Løgmansskrivstovan gloymir kortini at senda tíðindamanninum fráboðanina til danska uttanríkisráðið, eins og lovað. Hendan fráboðan verður ikki send Sjónvarpinum fyrr enn stívliga 3 mðr. seinni, tvs. 29. sept. Hetta haldi eg avgjört ikki vera nøktandi, og skal í hesum sambandi vísa til § 16, stk. 1 í lógini, har ásett er, at innlitsumbønir skulu svarast sum skjótast, umframt at skjálainnlitið síðani verður givið so skjótt sum til ber.

Løgmansskrivstovan hevur biðið Sjónvarpið bera yvir við hesum mistakinum, og kann eg ikki annað enn taka undir við, at hetta er gjørt.

Klagarin er eisini ónøgdur við, at Løgmansskrivstovan hevur kunnað E um innlitsumbønina. Eg dugi ikki at síggja, at nakað galið er í hesum, og haldi tað ikki vera annað enn natúrligt, at viðkomandi starvsfólk, verða kunnaði, tá biðið verður um innlit, ella innlit verður givið í starvsfólkamál teirra. Hetta er nakað, sum tann, ið biður um innlit, má og eigur at tola. Eg haldi tí eins og Løgmansskrivstovan, at hetta er eitt dømi um góðan fyrisitingarsið.

Tað kann hinvegin undra, at E seinni hevur ringt til tíðindamannin fyri at spyrja, hvat hesin skuldi nýta upplýsingarnar til. Eg dugi ikki at síggja, hvørjum endamáli hetta skuldi tæna, men av tí, at E helst hevur gjørt hetta sum privatpersónur, og ikki sum umboð fyri myndugleikan, geri eg ikki meira við hendan spurning.

Burtursæð frá viðmerkingunum frammanfyri, geri eg ikki meira við hetta málið.

Sólja í Ólavsstovu
umboðsmaður